

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора

Лизогуба Віктора Григоровича

на дисертаційну роботу Кулик Оксани Юріївни

«Особливості активності лептину у хворих з метаболічним синдромом в залежності від статі, ступеню ожиріння та порушень вуглеводного обміну»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.11 – кардіологія

Актуальність дисертаційної роботи

На сьогодні проблема хвороб урбанізації, зокрема і метаболічного синдрому, непокоїть фахівців усього світу, що пов'язано з пандемією цього патологічного стану, значними витратами на лікування і реабілітацію наслідків захворювання, ураженням населення працездатного віку. Частота виявлення МС за відповідними критеріями в популяції дорослих становить 25–40 %. На сьогодні не викликає сумнівів, що метаболічний синдром є одним з основних факторів ризику розвитку серцево-судинних захворювань: інсульту, ішемічної хвороби серця, інфаркту міокарда, серцевої недостатності. Тому дисертаційна робота Кулик Оксани Юріївни «Особливості активності лептину у хворих з метаболічним синдромом в залежності від статі, ступеню ожиріння та порушень вуглеводного обміну», що присвячена оптимізації оцінки кардіометаболічного ризику серед пацієнтів з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом за рахунок визначення ендокринної активності жирової тканини є актуальною.

Враховуючи дані літератури щодо поширення ожиріння та взаємозв'язок між ожирінням і серцево-судинними факторами ризику, дослідження ендокринної активності жирової тканини в поєднанні з традиційними факторами ризику у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом є надзвичайно актуальним. Значний науковий та практичний інтерес представляє можливість виділення когорти високого серцево-

судинного ризику серед хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом за рахунок верифікації стану лептинорезистентності, у якості додаткового прогностичного маркеру.

Таким чином, дослідження ендокринної активності жирової тканини на основі аналізу рівнів лептину, розчинних рецепторів до лептину та їх співвідношення у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом дозволить виділити пацієнтів з високим кардіометаболічним ризиком для запобігання розвитку серцево-судинних ускладень.

Дисертаційна робота виконана в межах наукової теми відділу дисліпідемій Державної установи «Національний науковий центр «Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска» Національної академії медичних наук «Вивчити гендерні особливості формування кардіоваскулярного ризику для оптимізації заходів первинної і вторинної профілактики артеріальної гіпертензії та ІХС» 2014–2016 рр. (№ державної реєстрації 0114 U 000023).

Оцінка обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі.

В основу роботи Кулик О.Ю. покладено аналіз популяційного дослідження в м. Дніпропетровськ, який стосувався 1000 респондентів (468 чоловіків та 532 жінки) в віці 30-69 років, в залежності від ступеню та типу ожиріння та обстеження 160 пацієнтів з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом. Дослідження, що використані в роботі, виконані на сучасному методологічному рівні: фізикальне обстеження, добове моніторування артеріального тиску, ехокардіографічне дослідження, визначення показників ліпідного та вуглеводного обмінів, визначення рівнів лептину, розчинних рецепторів до лептину та стратифікація серцево-судинного ризику за допомогою європейських та американських шкал.

Наукові положення, висновки і рекомендації отримані автором ґрунтуються на ретельному аналізі первинного матеріалу і відповідають задачам, які були поставлені в роботі. Дисертація виконана на високому науковому та методичному рівні.

Наукова новизна та практичне значення.

В дисертаційній роботі, за результатами проведеного популяційного дослідження міського населення України виявлено взаємозв'язок між ступенем та типом ожиріння та прогресуванням артеріальної гіпертензії, порушеннями ліпідного та вуглеводного обмінів. За результатами дослідження ендокринної активності жирової тканини, у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом встановлено кореляційний зв'язок вільного лептинового індексу з ІМТ, атерогенною дисліпідемією та порушеннями вуглеводного обміну. Виявлено, що у хворих з ГХ та МС, лептинорезистентність асоціюється з несприятливим добовим профілем АТ та формуванням гіпертрофії міокарда у хворих з надлишковою масою тіла та ожирінням.

Практичне значення роботи полягає у визначенні стану лептинорезистентності у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом для виділення когорти високого серцево-судинного ризику. Хворим на цукровий діабет рекомендовано використовувати вільний лептиновий індекс з метою прогнозування ускладнень цукрового діабету.

Характеристика обсягу та структури дисертації

Основні положення дисертаційної роботи відповідають всім вимогам щодо дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеню кандидата медичних наук за спеціальністю кардіологія -14.01.11.

Обсяг дисертації становить 173 сторінки. Зміст добре структурований та логічний. Дисертація має класичну структуру, складається з вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, трьох розділів результатів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій та списку використаних літературних джерел. Усі розділи написані з дотриманням наукового стилю. Текст супроводжують 44 таблиці та 8 рисунків, ілюстративний матеріал є наочним і не викликає зауважень.

Вступ дисертаційної роботи окреслює актуальність проблеми, визначає її мету, завдання, методи дослідження, відображає наукову новизну та практичну значимість отриманих результатів.

В розділі дисертаційної роботи «Огляд літератури» детально висвітлено сучасні погляди на стан проблеми. При проведенні аналізу результатів дослідження, автор описує вплив ожиріння на розвиток серцево-судинних захворювань, детально представлений аналіз жирової тканини, як ендокринного органу та її впливу на формування серцево-судинного ризику. Проведений аналіз демонструє обізнаність автора з новітною літературою та глибоке розуміння проблеми. Дисертант демонструє всеохоплюючий підхід в розгляді проблеми, виділяє недостатньо вивчені питання, які відображені в меті та завданнях дисертаційної роботи.

В другому розділі роботи «Матеріали та методи дослідження» детально описано об'єкт дисертаційного дослідження, який включає характеристику пацієнтів та принцип формування груп. Висвітлено методологію клінічного обстеження, наведено характеристику проведеного лабораторного та інструментального обстеження, які в достатній мірі дозволили досліджувати стан хворих.

Результати власних досліджень висвітлено в наступних трьох розділах.

В 3 розділі проводиться аналіз поширеності артеріальної гіпертензії, порушень вуглеводного та ліпідного обміну в міській популяції України, в залежності від ступеню та типу ожиріння.

У 4 розділі представлено аналіз лептинорезистентності у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом. Спочатку аналізуються гендерні та вікові відмінності рівнів лептину у пацієнтів з метаболічним синдромом та їх залежність від ступеню ожиріння. Проводиться аналіз взаємозв'язку лептинорезистентності, профілю артеріального тиску та структурно-функціональних характеристик міокарда, ліпідного профілю, порушень вуглеводного обміну у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом.

У 5 розділі розглядається аналіз взаємозв'язку між лептинорезистентністю та серцево-судинним ризиком, визначеним за допомогою шкал SCORE, SCORE_{BMI}, PROCAM, DRS, FRAMINGHAM у хворих з гіпертонічною хворобою та метаболічним синдромом.

Аналіз проведених в дисертаційній роботі досліджень дозволив сформулювати чіткі висновки та практичні рекомендації, які відповідають поставленим у роботі завданням та отриманим результатам.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 21 наукову працю, в тому числі 8 статей у спеціалізованих наукових виданнях, 6 з яких внесені до переліку фахових видань ДАК України, публікація в яких зараховується до основних публікацій за темою дисертації, серед них 6 статей входять до міжнародних наукометричних баз та 12 тезах. За матеріалами роботи отримано 1 патент України на винахід. Отримані результати були представлені на міжнародних та національних конгресах та наукових конференціях.

Недоліки, зауваження і побажання.

Істотних зауважень до опублікованих праць, дисертаційної роботи та автореферату дисертанта не виникло. Деякі результати, що представлені в таблицях, для наглядності можна було представити у вигляді рисунків.

В процесі рецензування роботи в плані дискусії до дисертанта виникло декілька запитань:

1. Чим Ви можете пояснити прогресування лептинорезистентності у хворих з надлишковою масою тіла та ожирінням?
2. Враховуючи безперечний інтерес даного патогенетичного аналізу, що можна рекомендувати практичній охороні здоров'я на основі результатів, отриманих в дисертаційній роботі?

Висновок

Дисертаційна робота Кулик Оксани Юріївни «Особливості активності лептину у хворих з метаболічним синдромом в залежності від статі, ступеню ожиріння та порушень вуглеводного обміну», яка була виконана в Державній установі «Національний науковий центр «Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска» НАМН України під керівництвом доктора медичних наук, професора Мітченко О.І. є закінченим дослідженням з новими науковими даними, що вирішують завдання сучасної кардіології.

Зважаючи на актуальність та наукову новизну, теоретичну та практичну значущість проведених досліджень дисертаційна робота Кулик Оксани Юріївни відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567 щодо дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а здобувач заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за фахом 14.01.11 – кардіологія.

Завідувач кафедри внутрішньої медицини №4
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця МОЗ України,
доктор медичних наук, професор

Лизогуб В.Г.

